

novi glas

magacin hak-a

1978, br.0
novembar
S 20, din. 30

ORF i Hrvati

UPOZNAJTE BOLJE DOMOVINU VAŠIH PREDAKA

GEOGRAFIJA SR HRVATSKE

U ŠEST KNJIGA

SR HRVATSKA obrađena je u pet makroregija:

SREDIŠNJA HRVATSKA, Opći prikaz

SREDIŠNJA HRVATSKA, Regionalni prikaz

ISTOČNA HRVATSKA, Slavonija, Baranja i hrvatski dio Srijema

GORSKA HRVATSKA

SJEVERNO HRVATSKO PRIMORJE, Istra i Kvarner

JUŽNO HRVATSKO PRIMORJE, Dalmacija

Osim teksta u GEOGRAFIJI SR HRVATSKE vrlo su rječite brojne i sadržajne tablice, pregledni crteži i detaljni grafikoni. U GEOGRAFIJI SR HRVATSKE, u našoj geografiji novost po svojoj koncepciji i obradi, zanimljivo gradivo naći će ne samo geografi već i svi oni koje zanimaju obilježja i razvitak SR Hrvatske. Cijena pojedine knjige je 125 d.

PRIRODNE ZNAMENITOSTI HRVATSKE

Priroda je malo gdje na tako malenom području pružila toliko bogatstvo kao u Hrvatskoj. Čini se katkada kao da je svemoćna ruka prirode u stvaralačkom zanosu prosula nad hrvatskim prostorima sve svoje bogatstvo i ljepotu koja kulminira u obilju suprotnosti od kojih čovjeku zastaje dah.

Ova lijepa knjiga koju su napisali istinski ljubitelji prirode, a koja je popraćena impresivnim fotografijama, svojim sadržajem i namjenom pomaze realizaciju jednog od osnovnih zadataka nastave prirodnih znanosti uopće: shvaćanje zakonitosti prirodne ravnoteže i uloge čovjeka u trajnom čuvanju prirodnih bogatstva i iskorištavanju prirode u granicama koje neće ugroziti njezin, a time i naš opstanak. Cijena knjige je 100 d.

Knjige se mogu naručiti kod Hrvatskog akademskog kluba, 1040 Wien, Schwindgasse 14 ili izravno kod izdavača.

Izdavačko poduzeće
»ŠKOLSKA KNJIGA«
Masarykova 28
41001 Zagreb p. p. 1039

INTUS

ORF I HRVATI

Kako dugo ćemo još čekati na naše emisije? Vrime je ča poduzeti

POLITIKA NAMJESTO KULTURE

Oni išću ljubav, išću človika ali u našem svitu svega toga nije i tako se moraju zadovoljiti surrogati alkohola, droge ili sexa.

NAJSTARIJE HRVATSKO SELO

Ovo naše selo spominje se prvi put ljeta 1074., a Hrvati naselu se u njem 1569. Ča su ljudi djelali, zač su došli u ovo selo ?

ZBOG DIREKTORA F: U NIMŠKU ŠKOLU

Vrime je došlo, da direktor F. ide u mirovinu. Momentano već škodi neg hasni

Politika

Poznat ili ne? 5

ORF i Hrvati 7

Broji d(b)a 12

2 Jahre danach 12

Skandal

Zbog direktora F. u nimšku školu? 13

Nabrano 14

Filozofija

Politika namjesto kulture 15

Kultura

Hrvatska štampa 18

Nove knjige 20

Lipot 21

Lirika 21

Položila divojka 23

Alkoholni sni 24

Historija

Najstarije hrvatsko selo 25

Šestina 28

Intern i Impressum 4

Cartoon 31

INTERN

Dragi štitelj,

Opet držite jedan broj Novoga glasa u ruka. Znamda ste ga poznali od prije, ili ste znamda jedan izmed onih, ki ga prvi put vidu, i ke redakcija misli zadobiti za stalne štitelje. 16 misec je prošlo, od kad Novi glas već nije izlazio. Uzroki tomu su znamda bili, da Novi glas nije izlazio redovito, da je stalno bio u financijski poteškoća. Zato se je redakcija Novoga glasa odlučila načiniti jedan magacin, ki je ono ča se naziva kritičnim i informativnim. Kanimo vas informirati o tom, ča vi znamda i znate, ali ne potpuno. Kroz rešerširanje nam je moguće posvititi i drugu stranu svih dogodjajov. Onu stranu, prik ke se čuda ne piše, jer je tabu.

Novi glas će od sada izlaziti dvomisečno. Za to je potribno, da se i ekonomska stran zame u obzir. Tako će se Novi glas od sada prodavati samo u pretplati. Ača ki ima interesa dobivati Novi glas svake dva misece, i to drugu srijedu u misecu, Novi Glas u ruke, bi si ga morao i abonirati. Dovoljno je, ako se poslužite u tom slučaju u magacinu priložene uplatnice, ili piše na adresu redakcije.

Ufamo se, da ćemo i Vas zadovoljiti kroz kritičnu informaciju, ka se danas tako rijetko more čitati u novina, kad svake pokušavaju pisati samo o senzacija. Novi glas će Vam javljati kritično dogodjaje i nedogodjaje; u spektrumu mišljenj redakterov će Novi glas liberalno zastupati svist naprednih ljudi u ovoj zemlji.

NG redakcija

IMPRESUM

vlasnik, nakladnik, izdavač / eigentümer, herausgeber, verleger:

hrvatski akademski klub / kroatischer akademikerklub, schwindgasse 14/10
1040 wien/beč

odgovorni urednik / verantwortlicher redakteur:

franjo bauer

redakcija:

silvija berlaković, jurica čenar,
gerhard emrich, ernst a. grandits,
tibi jugović, tili perušić, vera
perušić, angelika semeliker, irepa
varga, joško vlašić, ljuba wild

layout:

jurica čenar, valter velković

snimke:

manfred mörk, novi glas - arhiv, hn

mišljenje piscov se ne mora slagat s mišljenjem redakcije

banka: raiffeisen-blagajna nikitsch
filež, br. kont. 2709

tisak/druck:

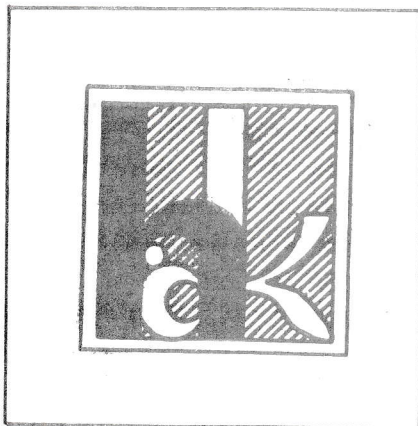
vlastita naklada/eigendruck

Poznat ili ne ?

mladi doživili

- 1) da je znanje moć, a iz toga
- 2) da je znanje dvih jezika bolje, da je dvo-jezičnost bolja.

● Ne samo iz toga razloga odbili smo brojidbu (slogan: broju se samo krave) nego i zato, kad je ova brojidba kanila biti prvi korak za zakone (i za narodne savjete)

● Mi nismo za narodne savjete iz nekoliko razlogov: Mi se ne damo kupiti Ča hasni ako nekoliko funkcionarov sidi (i kasira dnevnic), ako se ništa ne more dostignuti u tom savjetu.

Zakon, za narodne grupe čijega dio su i narodni savjeti, ne ispunjava na še želje u tom smislu da bi se mogao očuvati naš hrvatski jezik u Gradišću. Nisu rješena bitna pitanja kao - osnovne i glavne i sridnje škole čuvarnice, pitanje hrvatskih emisijov, itd.

● Zalaganje za ispunjenje ovih točkov je jedan dio našega zalaganja i djela

Lako je biti suprot jedne stvari. Težlje je konstruktivno djelo.

Održati (ali i razvijati i njegovati) naš jezik i naš hrvatski identitet je, i mora biti prva zadaća HAKa

Nepoznato je, kako si mi to predstavljamo.

● Za one, ki kanu doživiti društvo i pravi duh HAK -a su predvidjeni naši informativni - neoficielni večeri - zabavom i diskusijom To je jedna od rijetkih šansov se pominati hrvatski u Beču.

● Za one, ki kanu podupirati i razvijati hrvatski jezik se pružu mogućnosti:

sudjelivati pri jezičnom tečaju u HAK-u - mi nismo tako prepotentni da velimo, da se već ništa ne moremo naučiti

sudjelivati na jezičnom seminaru na moru (tri taje dne u ljetni praznika)

prisustvovati pri naši kulturni večeri (svaki četvrtak u klubu) organiziramo predavanja o povijesti, Gradišćanski i Negradišćanski literati o hrvatski problemi, itd.

sudjelivati u naši radni krugi (Arbeitskreise) Ekonomski krug bavi se sa položajem ekonomske situacije u hrvatski seli i pokrajina

Pravni krug, osobito, ali ne isključivo, za jurist bavi se s manjinskim pravom, ko se fiksirano različni zakoni

Sigurno - ovo nije sve - i već mogućnosti postoji da

Kao uvijek, kad izlazi naš novi glas - magacin hrvatskoga akademskoga kluba - je potrebno da se i odbor HAK pojavi u njem.

To nije uvijek najlađji posao predstaviti jedno društvo ko je poznato - i ne poznato.

Poznato o HAK-u je, "da se ovde more zabavljati ali i diskutirati"

Manje poznato je,

● da se brine za hrvatski jezik - u tom smislu, - da razjasni ono, ča smo mi

se ča djela u HAK-u i za HAK, da se naš jezik i naša kultura - bogatstvo ne samo za nas, nego i za Austriju - čuva i razvija.

Ako vi (ti) kanite suradjivati u HAK-u dojdite na naše večere - ili nastanite naš član.

Stare i najstarije članke i prijatelje kluba bi osobito prosili da se po moguć-

nosti javu i nam pomoru u ostvarivanju naših ciljeva i da se opet jednoč i raspominamo u naši novi prostorija. Isto bi rado i vidili od naših mladjih i najmladjih prijateljev. Ako postoji interesa od biloke strani i od bilo koga od štiteljev novoga glasa da stupi s nami u veze neka se javi ili telefonski ili pismeno na adresi HAK-a u

IV kotaru Beča, Schwindga 14/10, tel.: 65 14 014

U ime HAK-a odbor:

mag. Varga Werner, predsjedj
Marijana Grandić, potpred
Aca Grandić, tajnik
Petar Tyran, kulturni-ref
Gita Grandić, blagajnik
Oto Tomšić, sportski -ref
Jurica Čenar, štampa
mag. Franjo Perušić

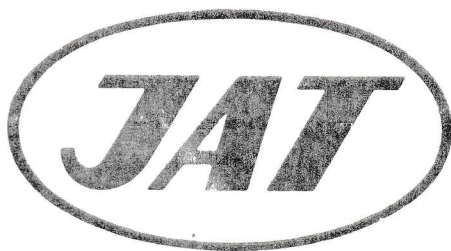
kvalitet brzina udobnost

quality speed comfort
DC-9

Za Jugoslaviju tokom cijele godine leti "JAT"

- tjedno 3 puta Beč - Beograd
- tjedno 2 puta Beč - Zagreb

- u ljetnom periodu osim navedinih letova "JAT" leti direktno
- Beč - Dubrovnik - subotom
 - Beč - Split - nedeljom

Za sve informacije, rezervacije i kupovinu karata se obratite na biro JUGOSLAVENSKOG AEROTRANSPORTA

JAT - 1010 WIEN, MAHLERSTR. 3, TEL.: 52 22 29, 52 22 53

ORF I HRVATI

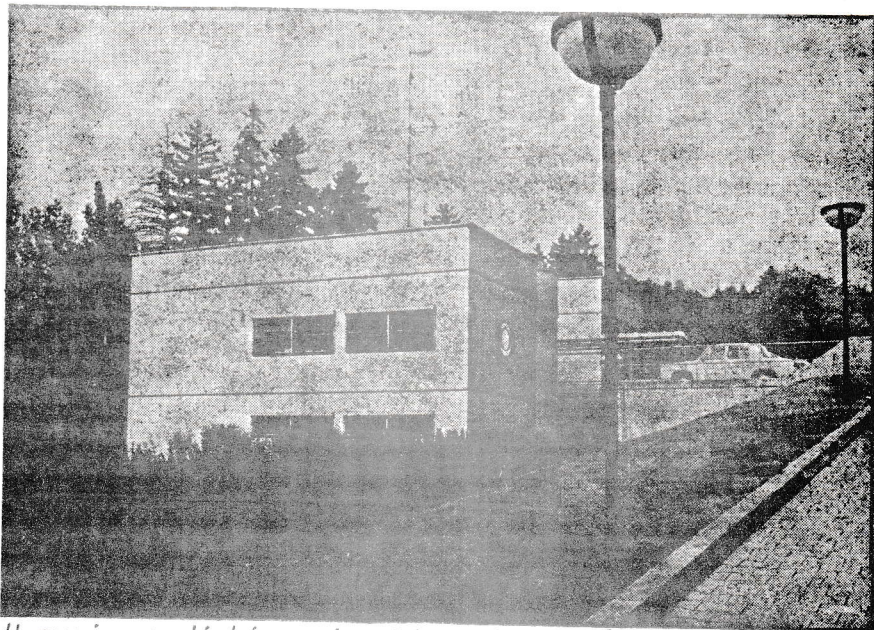
Čuda puti pisalo se je jur u našoj štampi, da je potrebno, dobiti hrvatske emisije u radiju. Ovo potribovanje nas Gradišćanskih Hrvatov je jedno od elementarnih potribovanj, ko moremo staviti. Osim toga imamo i pravo dobiti ove emisije. U prvom redu za nas valja Državni ugovor član 7, ki piše:

"Österreichische Staatsbürger der slowenischen und kroatischen Minderheit in Kärnten, Burgenland und Steiermark nehmen an den kulturellen, Verwaltungs- und Gerichtseinrichtungen in diesen Gebieten auf Grund gleicher Bedingungen wie andere österreichische Staatsbürger teil".

Pokidob valja Državni ugovor ne samo kao pogloga za cijelo sudenje u Austriji, nego isto tako i kao baza ORF-a, bi mi Hrvati jur 23 ljeta dugo morali moć slušati radio emisije u hrvatskom jeziku.

Na drugu stran piše ORF u svoji direktiva za program pod točkom 2.4.:

Die Notwendigkeit von Sendungen für bestimmte

U ovoj zgradi bi se jur ljeta dugo mogle naćinjati hrvatske emisije.

Publikumsteile beziehungsweise für Minderheiten kann sich dann ergeben, wenn die Wünsche und Bedürfnisse der Hörer und Seher in gewissen Beländen besonders unterschiedlich sind. Durch solche Interessensunterschiede die sich etwa aus persönlichen, gesellschaftlichen oder regionalen Momenten ergeben können,.....

Da postoju potriboće za emisijami naminjenem određenoj publiki, je poznato

Ali do sada ORF još ništa nije načinio u ovom smislu I točka 2.5. direktivov za program ima svoju odredjenu valjanost jer piše:

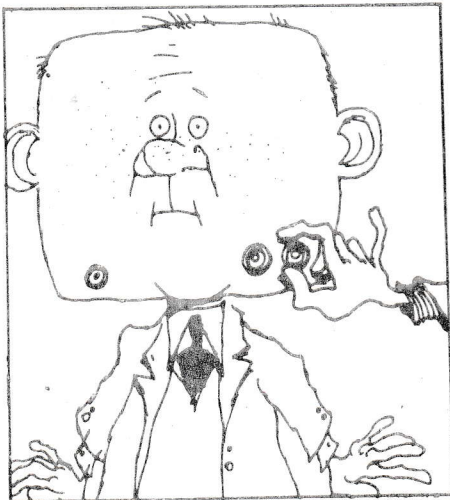
Bei der Erstellung der Hörfunk- und Fernsehprogramme ist davon auszugehen, daß zu bestimmten Tageszeiten jeweils nur bestimmte Teile der Publikums erreichbar sind. In jedem Fall ist auf die Hör- und Sehmöglichkeiten der verschiedenen Hörer-/Sehergruppen aufgrund ihres Arbeits- und Lebensrhythmus Bedacht zu nehmen. Demnach sollen Programmelemente, mit denen die Allgemeinheit angesprochen werden soll, womöglich zu jenen Tageszeiten gesendet werden, zu denen ein möglichst breites Publikum erreichbar ist. Programmelemente, die von vornherein für bestimmte Teile des Publikums be-

ziehungsweise für Minderheiten gedacht sind, sind möglichs zu Tageszeiten zu senden, zu denen diese Adressaten auch erreichbar sind.

Ova točka znači, da bi se emisije za Hrvate morale emitirati u jedno vrijeme, ko je nam povoljno. Mi bi isto tako morali imati mogućnost odlučiti, kada ćemo se emitirati hrvatske emisije u radiju. Pretpostavljamo, da jednoč dojde do realizacije ovoga našega potribovanja.

Treta zanimljiva točka direkticov za program glasi slijedeće: (2.6.)

Da der Hörfunk über wesentlich mehr Sendezeit verfügt als das Fernsehen,

Če se pod erom Bacher ča to za nas djelati, ili ćemo pokušiti bez njega ča dostignuti

ist es im Hörfunk leichter möglich als im Fernsehen, mit bestimmten Programmenten auf spezielle Interessen bestimmter Publikumsteile beziehungsweise Minderheiten einzu gehen. Besonders im Hörfunk ist es möglich, mit ganzen Programmen auf die Wünsche und Bedürfnisse bestimmter

Publikumsteile einzugehen (Strukturprogramm), doch ist das Fernsehen nicht der Aufgabe enthoben, Sendungen in das Programm aufzunehmen die nur für bestimmte Publikumsteile interessant sind.

SENDUNGEN MIT
DEUTSCHEM LEITFADEN
DAMIT AUCH DIE ANDEREN
ETWAS DAVON HABEN

Ova posljednja točka ide tako daleko, da se ne govori samo o pravu manjin imati svoje vlastite emisije u radiju nego veli osim toga da mi imamo još i pravo na naše hrvatske emisije u te leviziji.

Ali zakonske podloge i rješenja su nešto drugoga nego realnost. Poznato nam je kako dugo se mi sada jut borimo dostati naše hrvatske emisije, a to samo u radiju. Jer na televiziju iskreno rečeno - do sada još nismo mislili.

Kao rezultate za ovo zalaganje ručemo samo riči batrenja od svih mogućih stran. Ako bi išlo po obećanjima, bi jur od 1. decembra 1977. lj. morali imati naš stalni radio-program u hrvatskom jeziku. Diskusije u to vrijeme zapravo bile su jur tako daleko, da su se jur vodili pregovori oko urednikov ove emisije. Mislilo se ovde na jednoga zastupnika, ili bolje rečeno pripadnike socijalističke i jednoga narodne stranke. Ali i 1. decembar i 1. mart i drugi dani su prošli, a hrvatske emisije nisu došle. Razlog za to, tako nam je rečeno, su neki krugi u Gradišću, kim hrvatske emisije ne idu u koncept.

Tako je počeo Komitet za prava Gradišćanskih Hrvata s plakatakcijom, koncertom au gusta informirati javnost, da Hrvati potriboju svoje emisije u ORF-u. Rezultati te plakat-akcije su bile različne izjave, izmed kih je ona intendanta studio Gradišća Karla Hofer najzanimljivija. On je rekao, da ćemo se upeljati hrvatske emisije početkom 1979.

ljeta, i to, tako Hofer: "in einer anderen Form als sich das die Freunde, die burgenländisch-kroatischen Freunde vorstellen, denn wir wollen ein neues Sendungsmodell entwickeln. Ich habe mir wirklich alles angesehen auf diesem Gebiet (je vidio i rješenje u Južnom Tirolu ili u Koruškoj?) und ich glaube, daß man keinesfalls die Burgenländischen Kroaten in ein Ghetto treiben darf, daß man dort die kroatische Sprache verwendet, damit die andern dann abdrehen, sondern ich glaube, man müßte eine Sendungsform erfinden, wo gewissermaßen ein deutscher Leitfaden durchgeht, damit auch die andern etwas haben, aber unter Verwendung, unter ausgiebiger Verwendung der kroatischen Sprache.

Kad su se pak Hrvatske novine bavile ovom izjavom i pisale pod naslovom: "Hrvatske emisije po nimšsku?" kritičan članak i pokazale na raspoloženje med odgovornimi ljudi ORF-a, da se jur 23 ljeta dugo ništa nij načinilo, i da ćemo hrvatske emisije u radiju, ako ide po volji nekih ljudi biti na nimškom jeziku, a samo muzika na hrvatskom odgovorio je intendant Hofer Hrvatskim novinam slijedeće:

Da Ihre Ausführungen in den "Hrvatske Novine" vom 8.9.1978 geeignet sind, das delikate Problem von Sendungen für unsere kroatisch-sprechenden Landsleute im ORF-Landesstudio Burgenland unnötigerweise ins schiefe Licht zu setzen, erlaube ich mir, einige Richtigstellungen und Bemerkungen anzubringen:

1. Die Verhandlungen über Rundfunksendungen in kroatischer Sprache sind nicht mit mir, sondern mit dem Geschäftsführer des Österreichischen Rundfunks, dem Generalintendanten, zu führen.
2. Daß ich im Prinzip für kroatische Sendungen im Landesstudio Burgenland bin, haben Sie richtig erkannt. Daß es mir am liebsten wäre, wenn man diese Sendungen in deutscher Sprache ausstrahlt, ist eine Unterstellung, die ich entschieden zurückweise.
3. Ich habe gesagt - und das geben Sie auch zu - ich möchte keine Sendungen in kroatischer Sprache, die nicht wenigstens ganz spärlich deutsch kommentiert werden. Das meine ich mit "Leitfaden".
4. So wie wir grundsätzlich im Landesstudio Burgenland immer neue Sendungsformen entwickeln wollen, versuchen wir dies auch in einer derzeitigen Planungsphase mit einer Sendung für die burgenländischen Kroaten. Im Zuge einiger Programmänderungen zu Beginn des kommenden Jahres werden wir auch mit einer Sendung für die kroatisch-sprechenden Landsleute beginnen.
5. Als Programm-Macher habe ich in erster Linie die Attraktivität von Sendungen im Auge und die Bedürfnisse einer möglichst großen Hörerschaft. Selbstverständlich zählen auch spezielle Wünsche, wie die der kroatisch-sprechenden Zuhörer.
6. Für Sendungen in kroatischer Sprache ohne deutschen Kommentar bin ich nicht zuständig. (Siehe Punkt 1). Für solche Sendungen brauche ich grundsätzlich Budgetmittel und einen ganzen Redaktionsstab. Weder das eine, noch das andere ist vorhanden.
7. Außerdem wären für mich rein kroatische Sendungen Belangsendungen, die völlig außerhalb des Programmes stünden und die ich redaktionell nicht betreuen könnte.
8. Ihre polemischen Bemerkungen über die von uns geplanten Sendungen sind mir völlig unverständlich. Sie verurteilen nämlich etwas, das Sie nicht kennen, und das ist wahrhaft intolerant.
9. Ihre Motive für die reine Verwendung der burgenländisch-kroatischen Sprache in Rundfunksendungen sind mir auch deshalb unverständlich, weil Sie in Ihren Publikationen und Veranstaltungen für die kroatisch-sprechenden Burgenländer auch fallweise die d e u t s c h e Sprache verwenden.
10. Über meine demokratische Gesinnung diskutiere ich mit Ihnen deshalb nicht, weil Sie in Ihrem Artikel auf eine Ebene abrutschen, auf der man nicht miteinander reden kann.

Abschließend versichere ich Ihnen, daß wir trotz der unverständlichen Angriffe auf das Landesstudio Burgenland an dem Sendungsmodell für die Kroaten des Burgenlandes weiterarbeiten werden.

Da mir niemand die Verantwortung für das Programm abrehmen kann, bitte ich zur Kenntnis zu nehmen, daß ich zwar für Anregungen bin, aber letztlich Entscheidungen treffen muß, die nicht Einzelinteressen dienen, sondern der Allgemeinheit unserer Hörer.

Mit freundlichen Grüßen!

Karl Hofer

Intendant

ORF-LANDESSTUDIO BURGENLAND

Iz ovoga Hoferovoga pisma se more interpretirati: Početkom dojučega ljeta ćedu se emitirati emisije za Gradišćanske Hrvate, ke ćedu se komentirati po nimšku. Pokidob Hofer nije nadležan za hrvatske emisije bez nimškoga komentara, bi to značilo, da bi se načinile otakove emisije u ki se čuje hrvatska rič ali u ki se ne pomina po hrvatsku. To znači da bi ove emisije imale uglavnom muzikalni karakter. Ako smo dobro razumili ovo pismo onda bi se ovako jedna muzikalna emisija, hrvatsko folklorna emisija, emitirala jedan put u tjednu: Pod motom: kako lipe su hrvatske jačke. Korisne ne samo za turizam nego i za muzej. A jezik, to nije naš posao.

Imali smo i mogućnost, razgovarati se s intendantom

radija Wolfom In der Maur i ga pitali, kako on vidi

razvitak oko hrvatskih emisijov u ORF-u. On je dao odgovor, da je momentano u razgovoru planiranja kod studio Gradišća, ali da

ipak još postoji opozicija med nekimi ljudi, kim se ne vidi projekt hrvatskih emisijov. Ali Wolf in der Maur će: -"pokušavati preminjiti ovu negativnu atmosferu, da i Hrvati dobene svoje emisije kot i Slovenci u Koruškoj. Kad se bude stvarala redakcije ćemo izabrati takove ljude s kimi se slaže manjina". Dokle bude tako daleko ćemo mi vjerojatno nastat za par ljet stariji.

Najkorisnije i najbrže riješenje bi bilo donesti pitanje hrvatskih emisija pred sud, a ne samo čekati na dobru volju. Jer ne samo da se lomi i nepoštiva Državni ugovor kroz austrijsku vladu i ORF, i odgovorni ljudi ORF-a se ne držu na svoje programske direktive, ke bi njim morale biti sveto pismo. ■

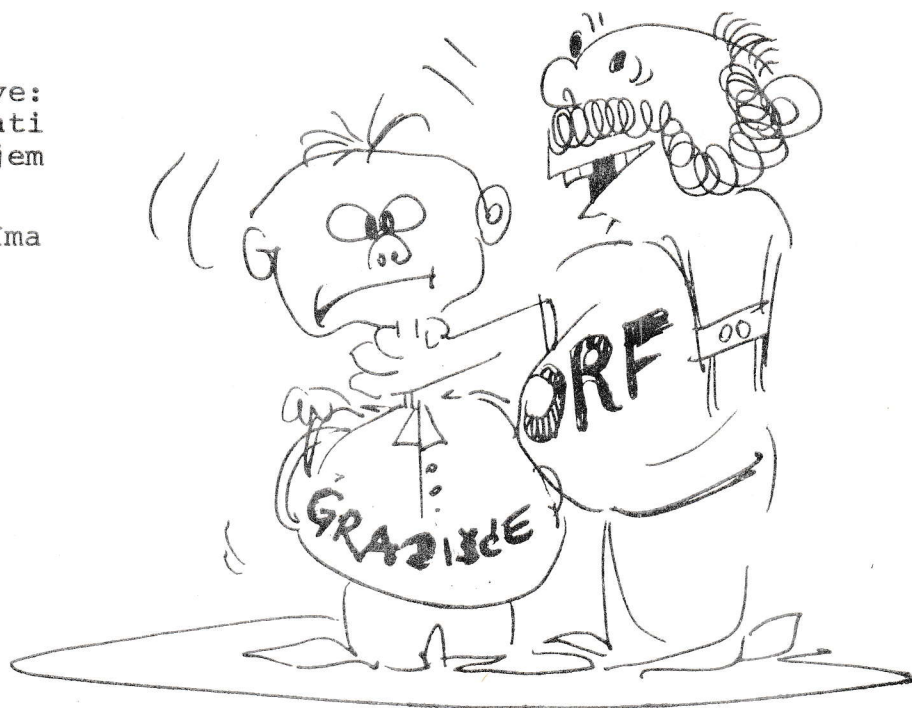
Pokus

Kulturni, kulturno-politički i društveno-politički časopis Gradišćanskih Hrvatov

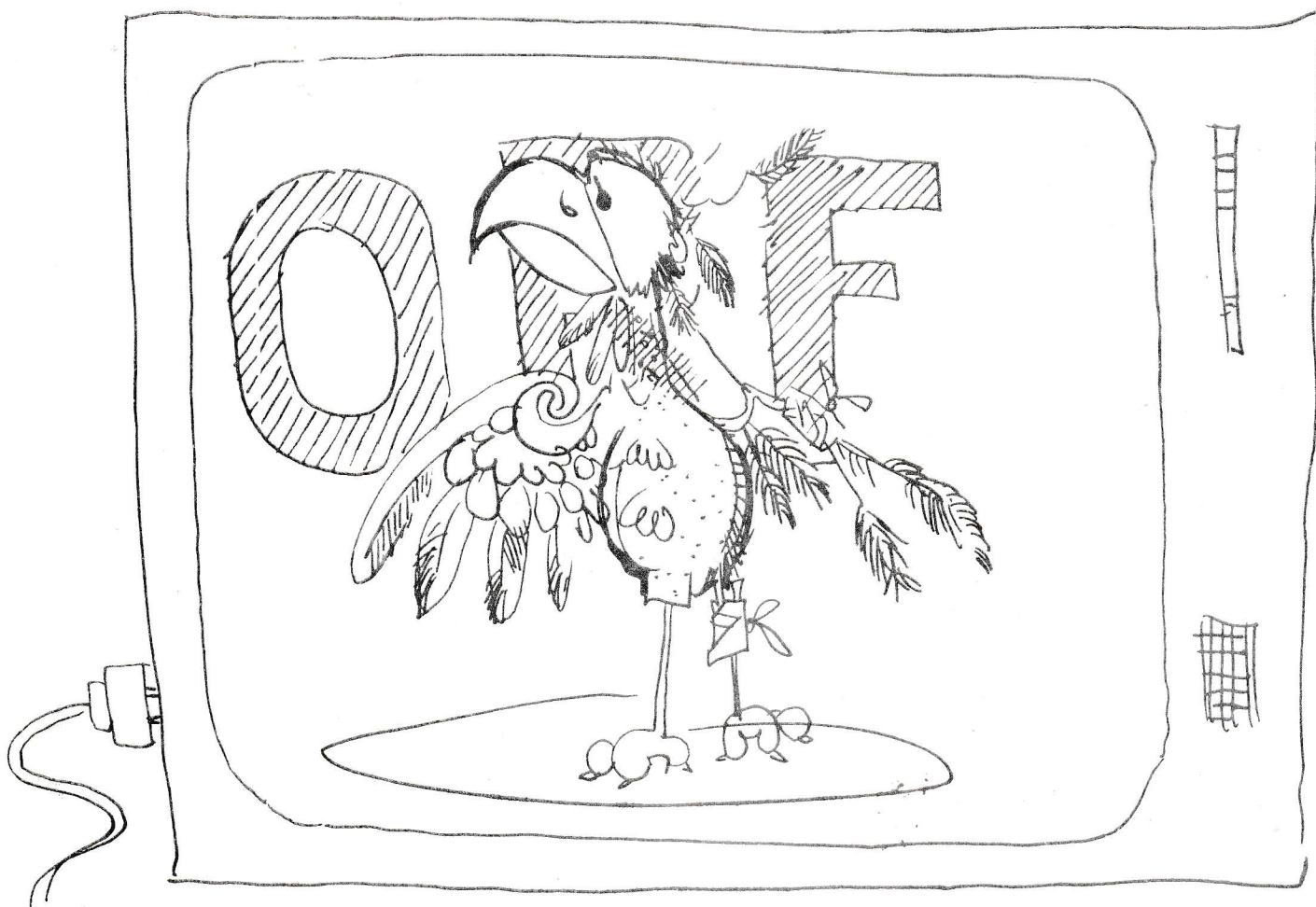
Za
š 15,-
u vašoj
trafiki

To si izbi iz glave:
Hrvati nećedu imati
program na svojem
jeziku!

Oni su manjina. Ima
ih samo 30 tisuć

Mi smo uvjereni da moremo biti zanimljivi
i bez gradišćansko hrvatskoga programa ! (ORF)

Broji d(b)a

Onesigurati Hrvate, zri-
vat je u kut, to su bile namj-
ere vlade pri brojidbi 76.
ljeta. Samo da su tu namj-
eru za vrime uvidile i
hrvatske organizacije. HAK
kao jedna izmed njih pokre-
nula je veliku bojkot ak-
ciju i informirala ljude
o zlonamjernom postupanju
i vabenju ljudi kroz ogla-
se u novina i drugi medija
kroz vladu. Za vrime su
ljudi vidili ovu igru, i se
odлучili za jedan put, koga
su oni smatrali najboljim.
Ili su ostali doma, ili se
priznali kao kineze ili se
valovali kao Hrvati.

U glavnom pokazalo se tada

kako malo more vlada mani-
pulirati ne samo Hrvate, i
drugi Austrijanci se nisu
dali. Od brojidbe u 1971. lj
do one u 1976. se je poma-
njio broj Hrvatov za 90%. A
to se još i od statističa-
rov ne more gledati kao re-
alan broj Hrvatov.
Ako bi načinila sada po 2
ljeti vlada bilancu bi ova
bila jako negativna. Za 150
milijuni šilingov, ke je
potrošila za organizacijui
propagandu oko brojidbe je
dostala jako malo. 2946
Gradišćancov je napisalo,
da su Hrvati. A to je jako
malo za veliki broj Hrvat-
ov. Rezultati brojidbe su
postali neinteresantni, a
hvala od stanovništva je
bilo čudenje i smijanje. ■

Poznati austrijski dramati-
urg dr. Friedrich Heer je
u jednom govoru u HAK-u
pred nekoliki ljeti rekao
slijedeću rečenicu: " Man
kann mit Statistiken auf
die beste Weise der Welt,
mit Hilfe einer reinen
Wissenschaft, d. h. also
einer mörderischen Wissen-
schaft, Leute, und meistens
sind Minderheiten Leute,
Leute die aus dem Volk sta-
mmen, die Sprachschwierig-
keiten haben, Identitäts-
schwierigkeiten haben, man
kann Menschen in die Enge
drängen.

Ako se spomenemo ovih riči
i mislimo, ča je djelala,
bolje rečeno pokusila dje-
lati vlada pomoću statisti-
ke najdemo velike zajedne
strane.

2 Jahre danach

2. Jahrestag der Minderheitenfeststellung

*Manchmal will es unsere Regierung
genau wissen. Am 14. November
1976 wollte sie zum Beispiel wissen,
„wo die Minderheiten überhaupt le-
ben“. Sie wollte die „Höhe des Min-
derheitenanteils“ wissen, weil man
erst ab 25% die Rechte gewähren
könne, denn „Minderheitenrechte
sind Sonderrechte, die über die
Gleichberechtigung hinausgehen.“
Um das Gegenteil von der Wahrheit
zu erfahren, gab die Regierung 100
Mio. S aus, das Zählungsergebnis al-
lerdings lieferte ihr zum Schaden
noch den Spott: Die entschlossene
Antwort der Minderheitenorganisa-
tion und der demokratischen Öff-
fentlichkeit hieß „Boycott!“*

*Haben sich in den ungarischen Dör-
fern nicht bis zu 100% der Menschen
zur ungarischen Muttersprache be-
kannt? Was ist mit der 25%-Klausel?
Wo sind ihre Rechte?*

*Stehen selbstbewußte Kroaten nicht
in Unterricht, Predigt, am Arbeits-
platz, in ihren Festen, Tänzern und
Liedern, trotz Verbot zu ihrer Spra-
che, zu ihrem Volkstum, zu ihren
Dichtern? Wo sind ihre Rechte? Gibt
es in den slowenischen Gebieten nicht
genügend Menschen, die in der Pra-*

*xis zeigen: Zweisprachige Kindergär-
ten werden dringend gebraucht, so
müssen wir sie uns selbst machen, ein
Kulturheim wird gebraucht, so müs-
sen wir es uns selbst bauen! Und
glaubt nicht, daß Ihr das „Mehrheits-
volk“ von den Volksgruppen abspal-
ten könnt: Melden nicht deutsch-
sprachige Menschen ihre Kinder zum
Slowenischunterricht an, singen
nicht deutschsprachige Gruppen slo-
wenische Lieder, werden sich nicht
Deutschsprachige und Kroaten über
die AKW-Politik der Regierung ein-
ig, stellen sich nicht deutsch- und slo-
wenischsprechende Arbeiter ge-
schlossen gegen die Schließung von
Rechberg/Rebrca?*

*Was habt Ihr uns bisher entgegenhal-
ten können: Diskriminierung, Krimi-
nalisierung, Prozesse gegen 30 slowe-
nische Aktivisten, berufliche Schika-
nen gegen kroatische Lehrer, wie
Marica Palatin u.a., Stapobesuche
und Bespitzelung gegenüber Vertre-
tern aller Volksgruppen – und Eure
„mustergültige“ Lösung hat noch
kein einziges Recht gewährt!*

*Vor zwei Jahren habt Ihr uns gefragt,
unsere Antworten werden nicht auf-
hören..*

Južno Gradišće :

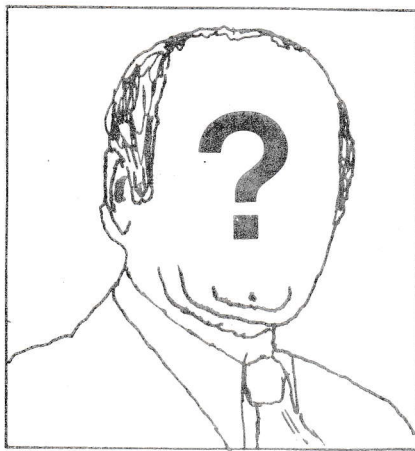
Zbog direktora F. u nimšku školu ?

Veliki dio osnovnih školarov Čajte, i Čembe se vozi Rohunac/Rechnitz u nimšku osnovnu školu. (U prvi razred osnovne škole ide npr. iz Čajte - jedan školar u Vincjetu a petini u Rohunac!) To je razumljivo kad se zna zašto:

Čajta, Čemba i Vincjet imaju skupnu osnovnu školu i to u Vincjetu. Direktor i ravnatelj te škole je Karlo Fabian, funkcionar HKD-a za južno Gradišće i vlasnik nekoliko stanbenih kućov u Beču.

Neki roditelji su svoju dicu jur prije slali Rohunac u školu. Za pojačanje tendencije je bila potrebna jedna nevjerovatna eskapada direktora Fabiana: došlo je naime, tako se je moglo štati u Bortanski novina (OZ - Oberwarter Zeitung) od 26. 4. 1978. lj. do svadje med učiteljem Tomšićem i dir. Fabianom

- čak do krvi. Po izjava ljudi su dica od straha pobigla kroz prozore i se bojala drugi dan u školu, tako da su ju roditelji morali dopeljati tamo. O učitelju Tomšiću se zna da je po bitki boravio u bolnici, i samo s jednim čitavim okom domom došao.

Da Fabian nije za podnositi kao učitelj a još manje kao direktor se u Čajti već duga ljeta zna. Ovaj zadnji slučaj je samo vrhunac. Da se od zemaljske vlade i školskoga poglavarstva protiv Fabiana ništa nije poduzelo kaže ili na povezanost Fabiana sa školskom oblašću - to zna biti protekcija - ili to dobro paše u politiku vlade: dočeka se reakcija roditelj-

ev da šalju dicu u nimške škole, kad roditelji to gledaju za manje zlo nego konfrontaciju dice s pedagogom Fabianom.

Bili bi slupi ako ovde nebi vidili forsiranje asimilacije, ka odgovara primitivnoj nacističkoj želji odgovornih ljudi školskoga poglavarstva za "rješenje" problemov s Gradišćanskimi Hrvatima.

Drugo pitanje je to, kako dugo HKD podnositi ovakovoga funkcionara.

Fabian nije za podnositi, to je jasno, to pokazuju i školar i svoji roditelji.

Obdržanju hrvatstva u Gradišću on već škodi nego koristi.

Konačno mora direktor biti ovde za školare a ne obratno.

U Gradišću imamo dosta sposobnih mladih učiteljev ki imaju bolju pedagošku naobrazbu nego stari direktor Fabian, i ki bi bili više angažirani za opstanak našega jezika.

Mi predlažemo direktoru Fabianu da se povuče u penziju. Onda će imati već mira za svoje privatne "interese" bez toga da drugi pod njimi moraju trpiti. ■

se ritne, će znamda i on počet misliti!

Nabrano

Sv. Mihalj

Stinjaki

Opet se je jednoč pokazala velika mudrost jednoga našega načelnika. U čuvarnici Stinjaka podučava jedna odgojiteljica, ka ne govori samo nimški jezik, nego i hrvatskoga. U ovu čuvarnicu poslala je jedna majka svoje dite, ko je znalo samo hrvatski. To je u jednom selu sasvim normalno, ako pogledamo na razvitak u Južnom Tirolu ili u Švicarskoj, kade se dica stoprv u 3 razredu osnovne škole uču državni jezik.

Majka je zaprosila odgojiteljicu, da se pomina s nje ditetom po hrvatsku. A ča je rekao načelnik? Odgovor je bio - na, naaa. Komu to škodi, ako se u čuvarnici dica pominaju i hrvatski i nimški? Nije to dobitak za dicitu? Po mišljenju načelnika Grandića to nije. No znamda će se i njemu još glava razbitriti kad bude jednoč i on tribao hrvatski jezik, a koga on do sada još zna. On postupa pod motom: Ča

ja znam, to drugi još dugo ne tribaju znati. Zato se dica moraju pominati samo po "deutsch".

Nova Gora

Nova čuvarnica se otvorila pred nekolikimi tajedni. A odgojiteljicu su si izabrali općinski tanači. Hvale vridna je činjenica, da su namjestili jednu odgojiteljicu, ka govori dva jezike. Ali po tom hvala jur i prestane. Kad je išlo za to, da se u čuvarnici uču dvojezično, ko to već ni jedan nije potribovao. Samo načelnik Hartter zalagao se je za jezik u čuvarnici. Rekao je, - kod nas se nesmi čuti ni jedna hrvatska rič. Kako je to jednoč pisao jedan naš poznati muž? Ako se dobro spomenemo je rekao: Ko te ki udri po licu, ne pruži mu i drugo nego ga ritni da ukilavi. Stalno se kaže, da odgovornu ljudi neznaju upotribovati svoju pamet. Ako

Prošlo ljeto zalagali su se naši farniki, da se drži vjeronauk u glavnoj školi u Sv. Mihalju ne samo po nimšku, nego za školare iz Nove Gore i Pinkovca i po hrvatsku. Ministavrstvo za prosvjeto je to i dozvolilo. Ali ča se dozvoli od ministarstva za neke ljude još dugo nije obaveza. Oni tribaju proteste i demonstracije da se ispuni ono ča je de facto dozvoljeno. Ovo ljeto se vjeronauk na glavnoj školi Sv. Mihalja, po čelji direktora? - opet podučava samo u nimškom jeziku. Pinkovska mladina je jur protestirala, a zajedno s njom i drugi stanovnici Pinkovca. Rezultat? A ča to nas briga, neka si ti Hrvati sami gledaju na svoje posle. Mi toga ne pravamo.

Uzlop

Ča se je to dogodilo na generalnoj sjednici Hrvatskoga štamparskoga društva u Uzlopu? Reklo se je, da su Hrvatske novine postale marksističke. Mi to do sada nismo vidili. A i batac i srp još nisu u naslovu Hrvatskih novin. Ali znamda, da i to još dojde, ako neki ljudi tvrdu da su novine marksističke!

POLITIKA NAMJESTO KULTURE

kulturno i civiliza-
cijsko, politično i
vjersko smišano u
glavi jednog
duhovnika

Svenek mi se činilo, da ovu vjersku krizu, koju gotovo proživljava svaka kršćanska općina, uvjetuje na neki način, gotovo totalna laicizacija sveta. Tu laicizaciju gledam u tom smislu da se čovjek, psihološki i sociološki našao u situaciji da s njim u dosad nevidjenoj mjeri, u svakom pogledu, zavlada jedna civilizacija koja je već dugo definirana kao potrošačka. Sve je u stvari ekonomski uvjetovano, čovjek se neprestano kreće u domeni produkcije-potrošnje i te domene ne vladaju samo u onom vremenu kada je čovjek zaposlen, one mu gotovo požderu i slobodno vrijeme. Ova situacija dovela je u krizu gotovo sve vrednote duha koje je dosada u sebi nosio čovjek kao pojedinac i društvo, koje su ostale ugrađene u sliku i historiju definirane kao "Zapad-

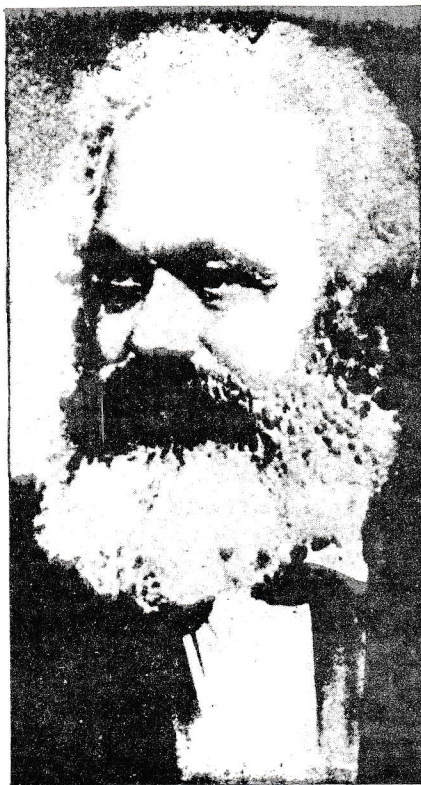
na kultura". U ovom momentu od kulture tako reći ne ostaje gotovo ništa. Sve kulturne vrednote ostaju u stvari kao spomenici prošlosti, dok se naš konkretni život gotovo isključivo kreće u domeni civilizacije. Definirati kulturu i civilizaciju bilo bi nemoguće u ovom ograničenom prostoru trebala biti čitava knjiga, za jedinstvenije razumjevanje moglo bi se iako preveć općenito reći: kultura - duhovno; civilizacija - upravljanje materijom, sretstvima, ljudsko

podčinjavanje, iskorištavanje materije. Sve ovo uvjetuje jednu veoma duboku krizu svih izraza kulture početo od filozofije gdje se već dugo i dugo nije ništa novo reklo, gdje već nemamo nikakvog modernog filozofskog sistema, otisto se u parcijalizaciju, mjenjaju se osnovi aksiomi kojima je filozofija kao takva bila do sada definirana. To se isto dogodilo i sa umjetnošću koja u stvari, gubi one svoje osnovne značajke, tako da se i stvaraju pojmovi, koji najmodernije umjetnost tre-

tiraju kao "antiumjetnost" ("antiroman", "antidrama") Dolazi se do zaključka da umjetnost izražava, meni se čini vjerno, ovu sliku izgubljenosti ljudskog duha koji više nemože naći a kamoli odrediti svoje mjesto i ulogu u ovom gotovo do kraja civiliziranom društvu Tako da umjetnost čudakrat izgleda kao neki ludjački protestni krik koji želi upozoriti i na svoje ljudsko postojanje.

S religijskom znanošću tj. teologijom, kao vrhuncem jedne kulture, koja želi u samoj biti odrediti ljudski duh u odnosu na Božanstvo situacija nije nimalo bolja, dapače još katastrofalnija. I tu kao najmoderniji i najsuvremeniji pravac vlada tako reći antiteologija (teologija bez Boga, teologija smrti Boga). Vjera koja senek sljedi i nadilazi teologiju, jer nije samo stvar ljudskog duha koji razmišlja o Bogu i sebi, već je prihvatanje činjenice da je sam Bog govorio ljudima, za nas kršćane još više da je Bog živio i da živi kao čovjek, dolazi isto tako u veoma teške krize. Vjera je tu zapravo jedan u punom smislu veći čin duha i od same kulture, zahtjevajući od duha da i sam sebe nadidje, zašto je jedino on i sposoban, da kao nadmaterijalan neprestano nadilazi samog sebe, neuhvatljivo i neizmjerljivo Vjera je zapravo posljednja domena ali i čežnja duha i zbog toga nalazimo kroz cjelu povjest da je kultura bila prihvaćena u vjeri, da je ona zapravo pripremala vjeru.

Ali tek ovdje i počinja problem. Kako smo već vidjeli civilizacija je u ovom našem svjetu progutala kulturu i duh. Čovjek tako

Karl Marx

reći nema vremena i mogućnosti osjetiti potrebe koje duh pred njega stavlja, zaokupljen tisućama problema oko napredka civilizacije. Sve duhovno, iako se izričito ne nječe postaje nepotrebno. Više se ne osjeća potreba da bi postojalo, zagušen neprestanim zahtjevima civilizacijskog. Modernija vjerska meditacija ostaje izolirana od svoje kulturne baštine, piše se u trenutku osjećaja iako iskreno, ali osjećam da taj isti čovjek koji piše divne meditacije u sljedećem trenutku nezna što bi sobom, jer nije došao električar popraviti televizor. A stvar je upravo tu teška što se kod najveće većine autora čini da moderna teologija i nije ništa osim meditacije, jer je izgubila ovu kulturnu filozofsku i umjetničku podlogu. Jera kao da se našla u oblicima između tvrdog tla civilizacije s kojom je izgubila onu prirodnu zračnu vezu kulture koje više nema, jer je

morala umrjeti pred naletom civilizacijskog fenomena. U ovom rascjepu zapravo živi još samo politička na jednoj strani prihvaćajući naziv "političke filozofije" (Marxizam) i "političke ekonomije, na drugoj "angažirane umjetnosti" (Pablo Neruda) ili budimo iskreni najnovijeg i najsuvremenijeg (najprogresivnijeg sigurno ne, jer ubija uzlet duha) teološkog pravca "političke teologije". Politika i ideologija je zapravo uzela mjesto pokojne kulture, ali sa jednom bitnom razlikom, jer nije više veza između civilizacije i vjere već jedan

kordinator civilizacijskog djelovanja. Ljudskom duhu u novonastaloj situaciji ostaje zapravo samo to da poput elektronskih računala kontrolira civilizaciju, bez ikakvih želja za nadilaženjem, ali to upravo i radja najteži problem današnjeg čovjeka depersonalizaciju, jer čovjek postaje produktivno ili neproduktivno sredstvo (o tom odlučuje politika u državnim okvirima, elektronska računala u okviru pojedinih firmi). Upravo zato politika igra tu nadhumanu, ali u isto vrijeme i u pravom smislu i dehumanitarnu ulogu u kojoj postajući gospodar civilizacije u isto vrijeme nije ništa drugo nego sluga te

iste civilizacije i njen posljednji produkt. Tu je zapravo i on pravi temelj otudjenja, što je i Marx shvatio, ali ne do konca domišljeno, zaboravljajući jednu sasvim praktičnu ali osnovnu istinu da je zapravo politika u njegovo vrijeme bila "politička vjera" kod kapitalista ili "vjerska politika" u crkvi. Zbog toga je i jedno od osnovnih otudjenja kod Marxa postalo vjersko otudjenje, iako, kao i danas, postoji samo jedno drugo političko otudjenje, jer nesmiemo zaboraviti da je Marx tek postpulturni čovjek, čovjek koji je već u vlasti civilizacije. Tu se vidi da zapadni i istočni aksidenti imaju pravo, protestirajući iako protiv različitih sistema ipak protiv istog smisla.

Duboko sam svjestan da sve ovo o čemu sam do sada govorio ostaje teško razumljivo, gotovo u potpunosti nejasno. Trebalo bi o svemu ovom napisati knjigu, gdje se ne bi samo konstatiralo već i dokazivalo. Ovo je zapravo samo jedan prikaz, koji zahtjeva povjerenje ili da sami imamo vremena i znanja složiti ono što je iz prostornih uzroka ostalo nenapisano. Znam isto tako da je ovo preteško štivo za novinske stranice, da ćete reći da ovdje ništa ne razumjete, da o čemu ja ovo govorim, ali ipak ostajem uvjeren da je ovo naša i svjetska situacija, o kojoj iako ne razmišljamo, ipak je moramo živjeti. Zbog toga sam i uvjeren da svaki duhovnik prije nego počne svoje djelovanje, mora biti ovoga svjestan. To se osobito odnosi na rad za omladinu, za koju vjerujem da puno puta zna da je ovo njen

glavni problem i da odatle počinju njene pobune. Omladina se zapravo našla u situaciji gdje ne zna zašto bi tretale nekog izvan sebe, nekog Boga, gdje se čini da traži samo civilizacijske produkte i zabave, koji i jesu zapravo samo to, ali koja na koncu sa svim tim ostaje duboko nezadovoljna, tražeći puno a da na koncu ne ostaje ništa. Nigdje se zapravo ne može ni naći tragičnija situacija od ove kad nam

se čini da vidimo da omladina u disko-klubovima ili na svojim zabavama traži samo alkohol, drogu ili sex, ali ako pokušate s njima pričati vidite da traže ljubav, da poput Diogenesa u mraku plesnjaka traže čovjeka, da traže i vape za Bogom koji razumje i spašava, ali da u ovom našem svjetu od svega toga ništa nema i da se moraju zadovoljiti surogatima alkohola, droge ili sexa. □

Pokus

1 / 1978
\$ 15,—, din 20,—, \$ 1,50

novi
glas

— ERSCHEINUN

7000 EISENSTAD

HRVATSKOŽIVOT

SKIHRVATA
1978.

LIST PRIV

ibno da se objasni ov
se mi asimiliramo
ili. Grubno rečeno,
te štati u ovom
raja, najbu
nik, itd.

Zač se
miliraju, pr
od njih i
da su
dot

AVENI GLASNIK GRADIŠĆA

NABOŽNI LIST
JE ŽELJEZNA

r. 31/32 24. septembra 1978 Cijena 2,60 S

Časopis

List za hrvatsku školsku mladinu u Gradišću

Školsko ljeto i naša dica

H r v a t s k a štampa

reprezentirani. Danas postoju samo Hrvatske novine, Crikveni glasnik, dječji list Radost, pred kratkim pojavljeni novi kulturni kulturno politički i društveno politički časopis Pokus i evo opet Novi glas.

Kad pomislimo na vrimena u ki su u Gradišću izlazili tri tjedniki i veliki broj drugih publikacijov nam skoro mora doći u glavu ta stara izreka "kade su ostala ta lipa stara vrimena.

Ali ipak se momentano kod nas nešto qiblje, pokazuje se, da ne spimo, da zora puca, da će opet doći bolja vrimena, da će opet biti dan! Kako se čuje iz redakcije Hrvatskih novin se misli tote, proširiti i sadržajni opseg i broj stranica na 12 tjedno. S tim bi naši Hrvati tjedan za tjedan imali širju informaciju o zbivanji u naši seli. Na svaki način bi u tom proširenom listu nebi smile manjkati i informacije o zbivanju na sport sektoru i na kolitičko komunalnom. Da se na stranicima ka je pokrščena imenom Domaći glasi ne bude samo pisalo o pokopi, krstitka, ženidba i jubileji, nego da se uz to domašaju i informacije iz komunalnoga i seosko političkoga područja.

I na sektoru dječjega štiva se kanu poduzeti od nekih ljudi u Hrvatskom štamparskom društvu novi koraki. Sam glavni urednik mesečnoga priloga Radost Mirko Berlaković misli da bi Radost morala izlaziti češće, ili da se proširi broj stran

Pojava novoga časopisa, kulturnoga časopisa Pokus je znak razvitka i proširenja hrvatske štampe, i zapunjenja žurnalističke i izdavačke praznine. Glavni urednik Pokusa Petar Tyran misli izlaziti barem 4 pute u ljetu, ako bude zanimanje dosta veliko.

No na koncu mora se spomenuti i Novi glas, ki se je sada po dugljoj pauzi opet pojavio, i ki će sada redovitije izlaziti. Jer se misli u redakciji, da je neredovito izlazenje bio i jedan od glavnih uzrokov, zač sada jedno i pol ljeta nije uopće izlazio. Načinjaju se jur i plani za budućnost Novoga Glasa. Ako bude zanimanje veliko i financijska situacija dopuščala se misli načinit iz Novoga glasa misečnik.

Sada bi još samo ležalo u ruka mladih ljudi pokrenut izdavanje jednoga sridnjoskolskoga lista, ki bi se mogao napisati u okviru hrvatske nastave na gimnazija i glavni škola. Onda bi se kako tako moglo govoriti o zapunjenju praznine, ka nebi još bila potpuna ali ipak zadovoljavajuća.

Publikacije crikve su isto dosta značajne. Ne samo da izlaci redovito Crikveni glasnik, nego pojedine farske izdavaju svoje farske liste, a početkom ovoga ljeta pojavio se je u sridnjem Gradišću i dekanatski list Život, koga su dostali svi vjerniki sridnjega Gradišća u ruke.

Štampa se razvija. Dajmo da se razvija u pozitivan smjer, a ne u smjer konzervativizma i unazadenja!

Na žurnalističkom sektoru su Gradišćanski Hrvati bili do sada, (ako gledamo samo zadnja ljeta i su još dan danas dosta slabo

NOVE KNJIGE

KALENDAR GRADIŠĆE
ZA 1979. LJETO

Na 242 stranica se u kalendaru Gradišće publiciraju različni članci početo od historijskih do naučnih i zabavnih. Glavni urednik ovoga kalendara je Feri Sušić, a izašao je u nakladi Hrvatskoga štamparskoga društva.

GRADIŠĆE Kalendar

Mate Meršić Miloradić:

JACKE

Ovo je jur treto izdanje i

prošireno, ko je Hrvatsko štamparsko društvo načini-
lo. Ova Miloradićeva knji-
ga se iz toga razloga tako
rado čita, jer je on pisao
iz naroda za narod. Knji-
ga ima već od 400 stran i se
more kupiti u meki ili u
tvrdi korica. Cijena s tvr-

dimi koricami joj je 200,-
šilingov.

Helene Koschat:

DIE ČAKAVISCHÉ MUNDART VON
BAUMGARTEN IM BURGENLAND

GERHARD NEWEKLOWSKY

DIE KROATISCHEN DIALEKTE DES
BURGENLANDES UND
DER ANGRENZENDEN GEBIETE

WIEN 1978

Gerhard Neweklowsky:

DIE KROATISCHEN
DIALEKTE DER BURGEN-
LANDES UND DER
ANGRENZENDEN GEBIETE

Ova knjiga, ku je iz-
dala Austrijska akad-
emija znanosti u Beču
opisuje na 367 strani
sve dijalekte gradiš-
ćansko hrvatskoga je-
zika. Uza to postavio
je pisac knjige novu
tezu, da su Hrvati
došli iz pokrajine do
Karlovca.

Helene Koschat, rodóm iz
Pajngarta bavi se u svojoj
knjigi s dijalektom Pajng-
rta i okoličnih seo. Auto-
rica rodjena je 1939. ljeta
i je jako povezana s nje
rodnim selom, da joj je bi-
la lipa zadaća, baviti se
ne samo u ovoj novoj knji-
gi s Pajngrtom, nego isto
tako i u disertaciji, koju
je djelomično upotrebila i
u ovoj knjigi. Na 298 str-
an se uz opširno znanstve-
no djelo publiciraju i neki
teksti i opširan rječnik.
Knjiga je izašla u nakladi
Austrijske akademije znan-
osti.

BRAĆA

tužno srce mi je
boli me

boli me -

boli ćut odsude na smrt
- tvoja - moja -

ti si potpisao moju
smrtnu odsudu
ja sam potpisala
tvoju

sudci smo si -
jedan drugomu

zaplakano srce kriči tebi,
tebi i tebi

nemoj više jačiti
"Hrvat mi je otac"
ako se ne posiguraš
govoriti
Hrvatski
izvan rodnoga sela

ako ti je bio samo otac Hrvat
a ti? -

- ti si njegov potomak -
njemački potomak

moje tužno srce

a tvoje - kako izgleda -
se isto plače?

pridi meni -
a ja ću priti
tebi

skupno - ti, ti, ti i ja
raskinut

ćemo
konopac

oko
naši
vratov

i
život
ćemo -
živit -

Hrvati smo!

roberta fröhlich

LOS BALADOS ESPANJOLES

E kompakto glasovanjos
Tres partajos
Ubijados, pokopados
ljudados Krobotatos
Es gibt kein problemas
im Burgenlandos

Studentos gorkos suzos plakanos
Jedinos ufanjos don Stefanos
Uciteljnos smiadnos ga z tihadnos
Nem ernst Horvatom nimados.
Asimilantos ist velikos veseljadnos
Pisados malkos noktos rezados.

Lipot

Lipota je dubina površine

F. HEBBEL

Nij lipo ono ča je lipo,
nego je lipo ono ča nam
se vidi

TALIJANSKA POSLOVICA

Zlato može puno, ali li-
pota još već.

P. MASSINGER

Bila je lipo kao tudja
žena.

P. MORAND

Lipa je kao slučajni
susret šivaćeg stroja i
kišobrana na stolu za
seciranje

I. D. LAUTREAMONT

Ja velim: lipo je simbol
moralnoga i dobroga.

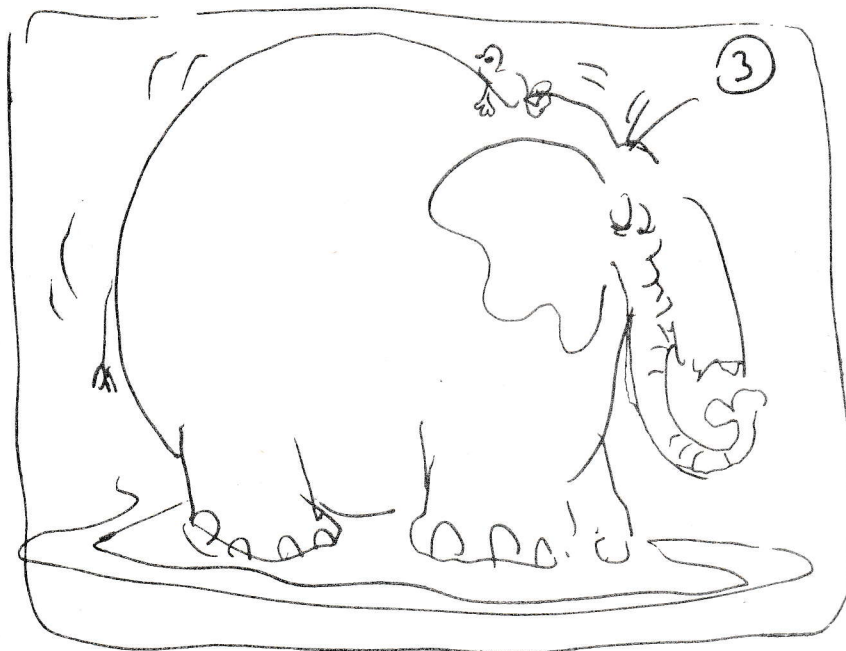
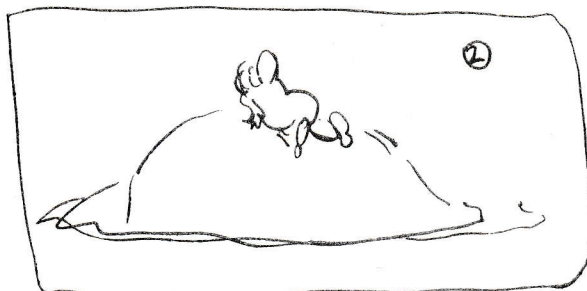
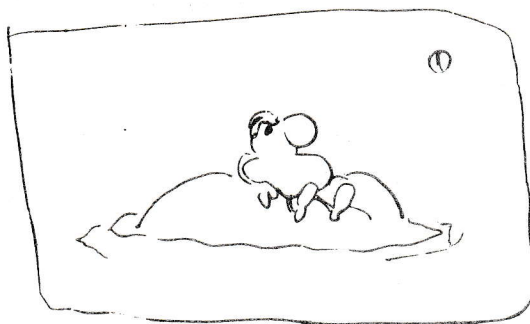
E. KANT

Lipota - kad je najmanje
obožavana, najbolje je
obožavana.

P. FLECHER

Lipoti je kraj kad se
pojavi intelektualni iz-
raz. Intelekt ruši har-
moniju lica. Onog časa
kad netko sjede da misli
sav se pretvara u nos.

O. WILDE

Hrvati u Beču idu u
hrv. kavanu u Beču

cafe **GLORIA**

vi. JOSEF ART

WIEN 6. otto BAUERg. 26

tel. 57 42 04

Položila divojka

maturu i putuje u veliki grad na studij iz jednoga malenoga mjesta. Ostavlja u malom provincijalnom gradu svoju sjenku, svoj lahd, jednoga lirskoga trabanta, jednoga kotarskoga assessora ili sudskoga adjutanta, ukoliko kotarski assessori uopće moru biti lirske sjenke. Tip najobičniji ki u divojki peca dobru partiju. Njegovi tanki plavi

brčići vonjaju po mokrom duhanu, slabokrvne, beskrvne, suhe usnice, oči važno od kroničkoga konjunktivitisa. Oči toga Richtsadjutanta farbe rubina, pogled transparentno staklen, pogled zečiča. Divojka je jedina bogatoga apotekara, a Richtsadjutant peca Sremicu Divojka ide da studira farmaciju, da bi naslijedila tatinu apoteku i da bi mogla da pelja ta, već u tretoj generaciji rentabilni obiteljski posao. " Sve će tako ostati u familiji..."

Gospodin doktor Richtsadjutant je nje nekrivični flert iz malih silvestarskih i karnevalskih zabav. U prevečer nje odlaska šetaju obalom rijeke. Predvečer kot takov u noveli. Banalno beletristički predvečer. Prši snig (Pulverschnee) Poluškurina. Divičica je tužna. Putuje u veliki grad, daleko od roditeljskoga doma, ovde je sve idila, ona ne voli onoga svojega adjutanta, ali se privikla na dosadnoga, fad pratioca kot na kucka. Richtsadjutant uzima muf i duši ta muf, a u oku mu se pojavila suza Lirska scena. Gospodin doktor Richtsadjutant glumi kot da plače. Čuteći, sve je to završeno. Njegova lirska žica pokrenula se na misao da mu apoteka putuje na tri ljeta u veliki grad i da mu divojka neće ostati vjerna. Gleda nje muf kao relikviju. Divojka se nagnula i pomilovala svojega Richtsadjutanta po vlasi, tako da se nje ruka dčtkne njegovoga vrata. Pod prsti čut hladnih vlasi. Richtsadjutant si ju k sebi nasone i poljubi. Takozvani prvi poljubac. U tom hipcu prolazi jedna poznata gospoda žena advokata V. Skandal u malom gradu. Glasina: ste li čuli, apotekarova najmilija s Richtsadjutanti. Glasina se pretvara u malom gradu u elemenat, divojka je kompromitirana. Divojka je otputovala. Studira. Polaže ispite, tri su ljeta prošla i minula. Ništa se više nije nikada dogodilo. Richtsadjutant se oženio, a divojku već nigdor nikada nije poljubio. Sidi u apcteki, tata je umro, bogata je, i razmišlja kako je onoga dana nebo bilo suro. Čule su se grlice. Ono je bilo u životu sve. Svi nje freieri, prosci su prasci. Ona je neka vrsta Penepole. Ne da se. ■

Alkoholni svi

Pijanci gledaju kot da su u snu. Njevo je pijanstvo sanja. Nekoliko stolov je prevrnuo; zrcala su razbijena, po glavi im idu ilustrirane dopisnice i filmi. Sve su žene kraljice lipote, svi su rukopisi nagradjeni. Najbolji se još nisu napisali. Kontrole nij.

Ako ti je krivo, putuj u Pondichery. Da, svit je u gostionici, a svist u bačva podruma. Vas svit i sva svist. Granice su ukinute. Druga dvorana je simetrična s prvom, i tako dalje. Fatamorgana je dio ovoga svita ki se priznaje. Nima zvonov, ima slik. Inspiracija govori iz čaše. Čaša i zvoni.

Onda: polamljive čaše, gužva, gibanje tučnje, nejasnoće, pokrižani slučajji. Svakaki je čutljiv i lako uvredljiv. Koliko vremena to traje? Ima mrtvih demagogov mrtvih koketeriov.

Selidbe, duge i nejasne, iz lokala u lokal, kroz špalire približenih vrat. Da, domovine su na sjeveru i jugu, na istoku i zapaku; samo nisu ovde kade su gosti. Ovde nij ni domovine, ni željeznice. No domovina je u bačva vina, i ovde su aerodromi.

Čopori došljakov. Dovajaju gosti na pir. Sve se seli, sve se iselilo. I oni ki su se vratili, i oni kot da su iseljeni. Sezonske selidbe ke velike grade hranu novim stanovničtvom, ke portiom zabranjuju spalo. Par punjov. I opet je red. Ki je obnovio zemlju, mošnjje, red?

I tako sam uvijek gledao Lipu obalu. Lipu obalu, kot da je u najbližem kotaru. Halucinacije na području prstov. Svirači skrivanja, eter, abnormalne optike. Dva-tri čepa na tlu.

Zač svaki pijanac vidi stvarnost (uvijek preobrnuto) samo u kvadrati? Je li to po obliku kvarta u rimi? Ili su takovi stoli i sale? Jesu li se iscrpile ostale geometrijske figure? Ili, geometrije već ni nij? - Samo kvadrati.

Sami upitniki. Neki su lakti slomljeni, i kroz kaput vidi se košulja. Neke su ruke iskrvavljene. Neki se smijucka, bijelimi zubi (i recimo da bude crnac iz Dahomeja). Jedna je, najlipša žena iz renesansne galerije spala usred lokala. To je sigurno bilo u muzeju. Trafikantkinji se u susjedstvu važgala haljina - na peći. Ali to je vjerojatno u susjedstvu. Večeras ovde vjerojatno nij trafi ke?

Jedna mi je rekla da obnavlja zidi u sobi. To sam istumačio da je ubetežala. Tako je i bilo. Prvi put! O kako su naše riči u zakašnjenju? Ja sam vidio cijelu lokvu - i ono najgore. Ostala je zabava i komedija. Riči su negibljuje i uvijek kasne. A ova ludnica nije ni pravo ludilo.

Lumpaju zemlje. Lumpaju velikani. Jedan dobar kirurg, profesori kemije i astronomije su se noćas probećarili. Dosta čudnovato! Zemljo, o zemljo! Narodi! Kemijo: Gastronomijo!

Ča smo mi? Nismo predmet ni za jedan uvodnik! Ni entrefilet! Drugi uživaju rentu i ležu u mekoj stelji (ne znamda na sofa i billardi). A ja sam raskrivio i noge i ruke, za ke me lovu tropi i figure! Skolastički skorpionci.

Putuj! Sve! Stolac, stol, notes, broj garderobe! Ne priznajem vas. Ili vrlo slabo. Apage, Satanas! Bezimenski! Jer velik je kaos, da ga i na komade izrižem, i ne biži tvoje ime ko se pod kaosom rodilo!

Jer pijanci ne živu u normalni epoha. Abnormalni ljudi i abnormalni problemi: pokus rješavati! Ali to ništa ne znači.

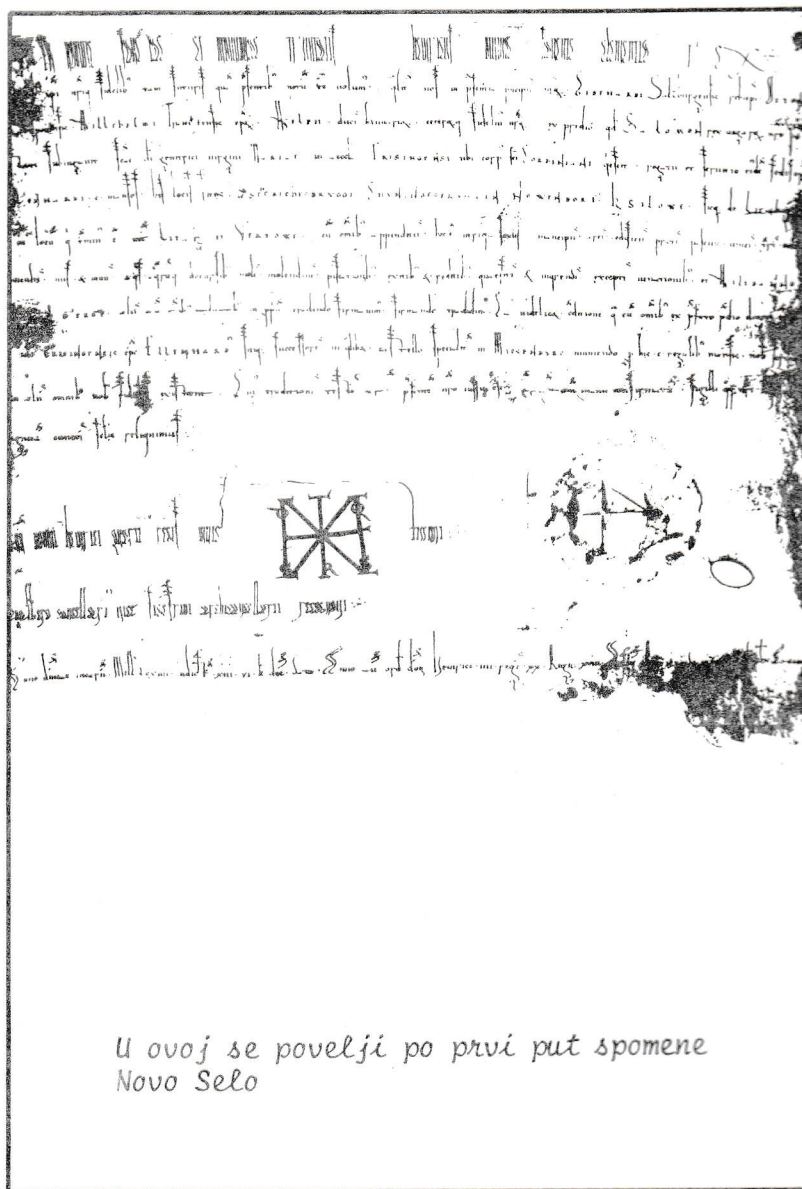
Jedna se ruka digla, jedan je stolac spao. Jedan je urednik dobio gripu i radiogram. Svadje. Leti Andjel, tj. u noći se ne čuju megafoni. Čežnja stani! Zavjesa, firong pada. Kraj.

S dozvolom jutra moć ću da otarem ove črljene oči. Črljene kao rana, teške od krvi sna.

NAJSTARIJE HRVATSKO SELO

mag. Huisza Perica

Novo Selo je izmed hrvatskih seo Gradišća najstarije u povelja imenovano selo. Spominje se kao "Nowendorf prvi put 1074. ljeta u darovnici Henrika IV., ki je darovao biskupu Ellenhardu iz Freisinga površinu zemlje, ka je potribna 100 obiteljam za život, a ku je on bio dobio kao uzvrat za pružanu ratnu pomoć od ugrskogoga kralja Salomona, ki je ratovao protiv svojega nećaka Geze zbog nasljedstva na ugrskom prijestolu. Kako dugo je ovo područje bilo u posjedu Freisinga, nije nam poznato. Vjerojatno samo kratak čas, jer se je Salomon 1081. lj. pomirio sa svojim nećakom, a 1127. lj. odrekle su se solnogradska i pasavska biskupija svojih dijecezanskih prav u korist Djure sve do rijeke Lajte.

U ovoj se povelji po prvi put spomene
Novo Selo

U slijedeći stoljeća najdemo veoma malo povijesnih podataka o Novom Selu. Spominje se još 1423. lj. i 1430. lj.. 1525. ljeta je selo jur sasvim пусто, ča znači da nisu Turki bili uzrok nestajanja sela, nego drugi faktori - vjerojatno zarazne bolesti, privredne prilike ili boji u drugoj polovici 15. stoljeća.

1525. ljeta nastane obitelj Harrach vlasnik najvećega dijela Pandrofa i Novoga Sela a još pred 1570. lj. i ostalo da dijela, ki je 1546. lj. još bio u vlasništvu gosposćine Staroga Grada.

Hrvati kao novi stanovnici Novoga Sela se spominju po prvi put 7. maja 1570. lj. i to u jednom pismu upravitelja starogradske gosposćine na Leonarda IV. Harracha. Upravitelj, imenom Erasmus Praun, žali se da Harrachovi Hrvati oru na cundrofskoj (Zurndorf) zemlji. Cundrof je naime slišio pod starogradsku gosposćinu. Pismo od 18. maja i. lj. na Dolnoaustrijsku komoru veli da na dotičnom području još nije nikada bilo polja. Iz do sada navedenoga zamo jur zaključiti da su se Hrvati doselili u Novo Selo ili u kasnu jesen 1569. lj. ili na protuliće 1570. ljeta i su bili upravo počeli napravljati za život im potrebna polja. Naveden sukob se je jur bio riješio ljeta dan kasnije.

Za nas je posebno zanimljivo da su Hrvati ovom polju dali svoj hrvatski naziv i to "Mekote", koga je najprije preuzela gosposka uprava i ki se još danas upotribljava, kako u seoskom govoru tako i u

službeni zapisi. Ov naziv za polje najdemo još na primjer u Lajtici, Štikapronu i kao "Mekotice" na Pandrofu, ča znači u prvom redu da je ona zemlja meka odnosno krhka, u kom značenju se rič jur u 17. stoljeću nalazi u hrvatski rječnici; more se ali općenito odnositi na orano polje bez bližega obilježnja zemljine osobine, ča bi i više odgovaralo u slučaju Novoga Sela, jer i zemlja na "Mekota" ne pokazuje posebnu mekost.

Da se je Novo Selo zaista 1570. ljeta naselilo s Hrvati potvrđuje i pismo od 16. juna 1573. lj. ko piše - siromašna općina Hrvatov u Herrendorfu (Novo Selo) - cesaru Maksu milijanu II. Iz ovoga pisma saznajemo da su Hrvati bili progonjeni od Turkov iz svoje domovine "Croatien" - Hrvatske, da su se obratili za pomoć k Dolnoaustrijskoj komori, ka je je preporučila barunu Leonardu Harrachu i ki im je dao пусто zemljišće, na kom su oni osnovali selo, kade prije stana nij bilo Tada je živilo u selu oko 30 obiteljev, ke je Harrah kroz 4 ljeta oslobodio od plaćanja daće i im pružio 1500 forintov kao pomoć.

Kod samoga naseljavanja i nastanjenja Novoga Sela s Hrvati suradjivao je i hrvatski plemić "Johann Wihyatysh von Zelyna Zintmiklos", ki je za svoje usluge dobio od Harracha plemićki dvor i to mjesto za izgradnju stana u selu i 120 jutara zemlje.

Poslije naseljenja Hrvatov u Novom Selu zvalo se je ovo "Herrendorf". Izgleda da je ov novi naziv forširala obitelj Harrach, ka

biše 1552. lj. primljena u staliž Reichsfreiherrn-ov "Herrendorf" tribalo je ada pokazivati na ta privileg. Poslije 1600. lj. ov naziv više ne najdemo u povelja, iz čega slijedi da je prvobitni naziv sela bio toliko ukorijenjen kod nimških stanovnikov okolišnih sel i da su ga ovi Hrvati prevodili na svoj jezik. Iz toga dalje slijedi da su Hrvati jako rado po svojem doseljenju stupili u veze s nimškimi stanovniki susjedskih sel i da im je bilo nimško ime sela bolje poznato nego ono "službeno". Nimška rič -dorf bi bila inače prešla u -drof, a Hrvati nisu imali kasnije razloga da prominu ime sela.

Kroz stalne veće ili manje napade Turkov su Hrvati u svojoj domovini priviknuti slobodnijemu načinu života nego pod uvjeti u novoj sredini. Tako su neki počeli krijumčariti s blagom, ča saznajemo iz 1593. ljeta. U ovakovi posli povezi vali su se novoseoski i pandrofski Hrvati s Hrvati Wilfleinsdorfa kod Bruke i Šenipruna (Schönabrunn). Po tiče valjda iz ovoga vrimena novoseoska poslovica: "Ni tata nad Hrvata".....?

Krajem 16. stoljeća bio je grof Harrach prisiljen da založi Pandrof i Novo Selo ča je zadalo velike teškoće stanovnikom imenovanih sel.

Prvi do sada poznati popis novoseoskih kmetov je iz 1616. lj, selo sada ima jur 85 stanov. Sudeći prema prezimeni bili su stanovnici oko 75% Hrvati a ostali Nimci odnosno u manjoj mjeri Ugri. Moremo pretpostaviti da su se ovi naselili pretežno poslije 1600

ljeta, jer u ovom ljetu broji selo 40 naseljenih stanov, ča bi odgovaralo i naravnomu natalitetu prvih hrvatskih doseljenikov, ki je bilo 1573. li. kako je jur rečeno. oko 30 obiteljev.

Novo Selo stradalo je iako teško 1683. lieta pod turskom vojskom Kara Mustafe. 1663. lieta bila je crikva premala da primi sve vjernike a 1696. ljeta broji selo samo 346 duš. Jedno pismo iz ljeta 1691. nam veli da je Novo Selo 1683 ljeta bilo od Turkov sasvim speljeno i da je nek malo stanovnikov preživilo drugi turski pohod prema Beču.

Novo Selo, kako pretpostavljam, ojačalo se je vjerojatno poslije ljeta kuge 1713. s novimi stanovniki. Ovo izlazi iz starih seoskih prezimen nimškoga, slovačkoga ili drugoga porijekla kao: Kindler, Reibach, Flenreiss, Kotzian, Tischler, Mikula i dr. Nadimki stanov tu pretpostavku još danas izražavaju: Švabičini, Hanakovi, Pemoni i dr. Tako izgleda sastav obitelji sela prema narodnosti u ljetu 1751. i 1720. ovako

	Ugri	Nimci	Hrvati
1715	2	22	30
1720	-	26	22

Da li ovi broji opće odgovaraju stvarnosti, stavljam u pitanje. Naime 1720. lj. došlo je do svadje između Brukoma i Novoseoci zbog pašnje. Pošto je u ovom času uzgoj ovaca jako narasao, nisu imali Novoseoci dovoljno pašnjakov i su pasli na pručkoj zemlji. Na to je izdao grof Harrach naredbu i prijetio s 30 batinami u slučaju novoga prestupa, ča je dao objaviti u svakom stanu na hrv-

atskom jeziku. Ako bi bilo u onom ljetu, kako to pokazuju gornji broji, u selu više od polovice stanovnikov Nimci, nije bilo ni potriebno oglasiti onu naredbu na hrvatskom jeziku. Izgleda da su se jur i onda broji manjine prilagodjivali trenutnoj političkoj tendenciji ili su ovisili o samovolji pisara.

vo tržile, ča su djelale i do današnjih dana, poznate pod nazivom "cularice". Novo Selo imalo je u naznačenom ljetu 97 stanov s 735 hrvatskimi stanovniki.

U aprilu 1848. lj. boravio je Fran Kurelac u Novom Selo i doživio zbog svoje izjave "da ćemo ovaj put

BILI SU NAJVAŽNIJI VOZAČI KOMITATA TAKO DA SU I DRUGE VOZAČE KI NISU ZNALI NI RIČI HRVATSKI NAZIVALI HRVATE

U šezdesetih ljetu 18. sto ljeća i 1789. lj. izbile su u Padrofu bune, ke su se brzo proširile i na Novo Selo. Razlog bunam su bile prevelike dužnosti kmetova prema zemljovlasniku. Pomoću vojske i prisilnoga seljivanja ugušile su se bune.

Jako zanimljiv za nas Hrvate je časopis "Erneuerte vaterländische Blätter für den österreichischen Kaiserstaat" iz 1820. lj., u kom se u nastavku opisuje mošonski komitat. Hrvatov je u onu dob u komitatu bilo više od jedne petine. Ovi su bili grubnoga ljudskoga soja i u svoji tjeladni sila drugim nadmoćni. Bili su najvažniji vozači komitata, tako da su i druge vozače, ki nisu znali ni riči hrvatski, Hrvate nazivali. Najradje su se bavili uz poljodjelstvo vožnjom. Hrvatice su marlji

Madjarom gaće potpali" velike neugodnosti. Bio je u vezi toga u Starom Gradu i od jednoga špijuna predan sudu i 40 dan odsidio u zatvoru. U oktobru istoga ljeta išla je kroz Novo Selo ugrska vojska prema Beču a u decembru Jelačić svojom vojskom protiv Ugara.

Povijest Novoga Sela ne razlikuje se mnogo u pogledu hrvatstva od pojedinih drugih naših sel Gradišća od sada. 1.1.1971. ljeta zgubilo je svoju općinsku samostalnost i se združilo s Raušerom i s Lajticom, u kadašnjimi hrvatskim

općinu Raušer - Novo Selo. Ufama se da iz toga neće izbíti šteta za Hrvate u narodnom pogledu, ki sada u velikoj općini sačinjavaju razumljivo mnogo manji postotak nego u samom svojem selu. ■

Septembar

Tamburaške grupe iz Pandrofa, Cindrofa, pjevači iz Prodrštofa, Joža Vlahović i Koljnovci

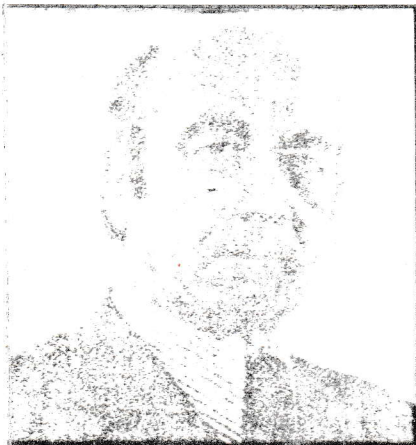
Novine koruških Slovencev
Naš tehnik svečuju svoje
30-ljetno postojanje.

11. septembra

Radna zajednica mladine iz Austrije i Slovenije noćne zidati kulturni dom u Sentprimosu.

1. septembar

Savezni predsjednik Rudolf Kirchschräger prograsi g. dv. sav. Belu Schreiner za direktora pedagoške akademije u Željeznu

dir. Bela Schreiner

10. septembar

Gradišćanski Hrvati slavu svojega najvećega pjesnika Mate Meršića - Miloradić u Klimpuhu, povodom 50-ljetnice njegove smrti. Oko 2500 ljudi poišće ovu manifestaciju, pri kojoj nastupu Limena glazba Klimpuha TOK, Mladi lavovi, Čajtanci Hajdenjaki, Kolo-Slavuj, i

28. septembra

Gerd Bacher se odibere za generalnoga intendanta ORF do decembra 78. lj. Do sada još bez statementa k pitanju hrvatskih emisijov

Delegacija prosvjetnih pedagoških djelačev iz Zagreba boravi u Gradišću

U septembru

Razgovori vanjskih ministrov Austrije i Jugoslavije o manjinskoj problematiki, na rubu UN-konferencije u New Yorku.

Austrijski ambasador u Beogradu dr. Liedermann i predsjednik Saveznoga vijeća Skupštine SFRJ Čulafić razgovaraju o suradnji, međ Austrijom i Jugoslavijom.

UNESCO kongres diskutira u Beču pitanje podučavanja ljudskih prav. Ov kongres bavi se i pitanjem prav naciov, prav manjin i svojih pripadnikov

Oktober

5. oktobar

U Luxemburgu otvori se kongres Federalističke unije europskih narodnih grup, ki se završi 9. sept. A najvažniji zaključak je dolazak delegacije FUEV-a u Beč, Gradišće i Korušku, da se razgovara i informira o položaju manjin. Hrvate zastupa HKD i dva zastupnici HAK-a.

6. oktobar

U Trstu se počne kongres AIDLICM-a, organizacije ka se bavi s pitanji ugroženih narodov i jezikov. Nas Hrvate zastupa potpredsjednik HAK-a Marijana Grandić.

11. oktobar

Hrvatski akademski klub, Hrvatsko gradišćansko kulturno društvo i Komitet za prava Gradišćanskih Hrvata ▶

zaključu ići u budućnosti-
ne posebne - zajedničke, za
riješenje člana 7 važne
pute.

12. oktobar

Prof. Oskar Willner drži
predavanje o Heinrichu
Heine i recitira iz njego-
vih djela, u HAK-u

13. oktobar

FUEV, zastupan kroz preds-
jedništvo, razgovara s
kancelarom Kreiskim, Kery-
jom i sa zastupnici HKD-a
u Željeznu, da se točnije
informira o našem položaju

15. oktobar

Hrvatsko štamparsko društ-
vo održi svoju redovitu
generalnu sjednicu. Novo
odabrani odbor izgleda kao
i stari. Predsjednik je i
na dalje Feliks Horvath

*predsjednik Feliks Horvath
s potpredsjednici Emrichom
i Berlakovićem*

19. oktobar

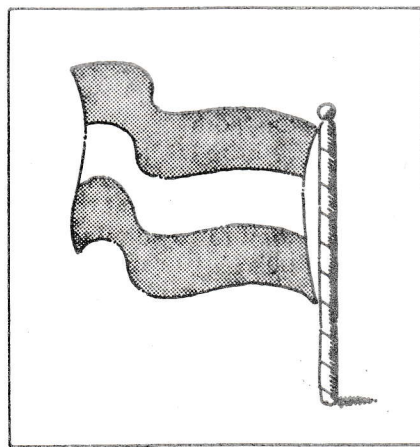
U dvorana Hrvatskoga aka-
demskoga kluba predstavi
se novinarom novi kulturni
časopis Pokus, a uvodne
referate drži g. Sebestyn
i glavni urednik Pokusa g.
Petar Tyran

20. oktobar

Zastupnici HAK-a peljaju
razgovore sa zastupnici i
delegati Društva za surad-
nju s Gradišćanskim Hrvat-
ima o budućem zajedničkom
programu

21. oktobar

Sva hrvatska društva Gra-
dišća se najdu u Željeznu
pri razgovoru s Društvomza
suradnju iz Zagreba.

26. oktobar

U Austriji se slavi Državni
svetak. Misli se na vrime
kad je Austrija postala ne-
utralna zemlja. Na žalost se
ne misli na neispunjenje i
riješenje člana 7 Državnoga
ugovora

U oktobru

Zastupnici Zadruga za kabe-
lnu televiziju (BKF) velu
da su u svoj program uzeli
i emitiranje hrvatskoga TV
programa iz Zagreba

U Otavi (Kanada) demon-
striraju studenti pred austr-
ijskoj ambasadi za brzo
ispunjenje člana 7 Državn-
oga ugovora

novembar

6. novembar

U gornjopuljanskoj kini po-
kaže se film o Rudolfu Kl-
audus

9. novembar

Lev Detela drži u HAK-u uz
prisutnost velikoga broja
ljudi predavanje o kršćan-
skom socijalizmu u slovens
koj literaturi

12. novembar

Ekipe radio-televizije iz
Beograda snima film o nam
Hrvatima u Gradišću

13. novembar

Inicijativna grupa za pra-
va manjin u Austriji uz
prisutnost članova HAK-a or-
ganizira manifestaciju u
spominanju na bojkot broj-
idbe 1976. ljeta. Pri▶

ovoj manifestaciji nastupi
i Kolo-Slavuj

Delegacija Gradišćanske vl
ade pelja pod peljanjem
poglavara Keryja razgovor
s hrvatskom vladom u gradu
Zagrebu

14. novembar

Austrijska vlada, fašisti-
čki krugi mislu žalosnim i
plaćućim srocom na fiasko
brojidbe 1976. ljeta

NE DAMO SE
BROJIT
MI KANIMO
MIR

Hrvatski akademski klub se
s veseljem spominja na
uspjeh, koga je imao pred
dvimi ljeti oko bojkota i
na samu brojidbu 14. nove.
1976. ljeta.

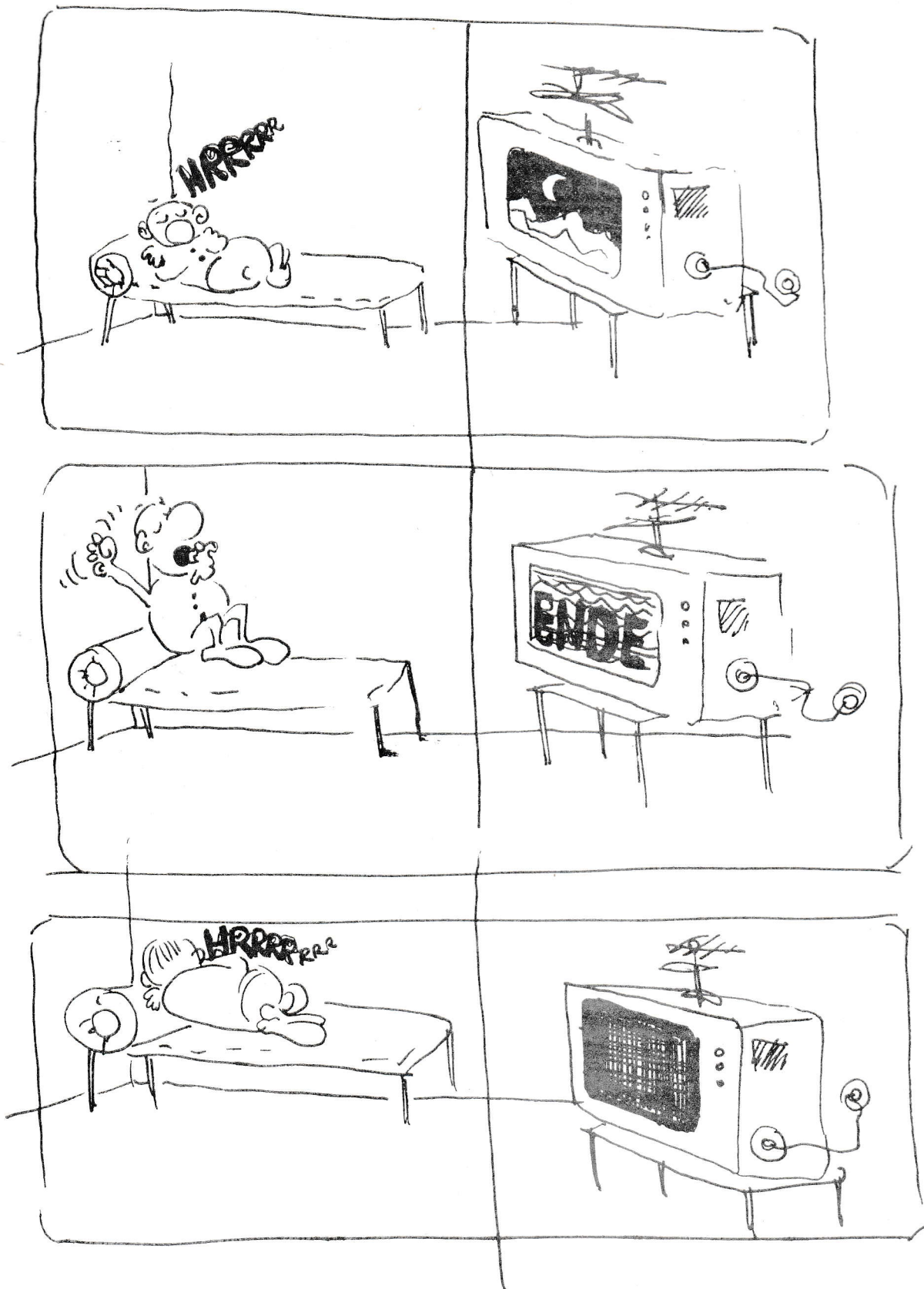
15. novembar

Novi Glas se po jedno i pol
ljetnom neizlazenju opet
pojavi u novom obliku

U novembru

Zemaljska vlada Gradišća
zaključi novčanu pripomoć
Hrvatskomu akademskom kl-
ubu u iznosu od 3.000,- aš
Ovoj se jako veseli HAK i
se ufa, da će iduće ljeto
biti znatno veća

Informativna, aktualna,
potrebna
Hrvatske novine

Kad bi nek jur jednoč došle te hrvatske tv-emisije

željite kritičnu informaciju ?
novi glas

vam ju nudi svake dva misece

za samo

100,-

u ljetu

<p>Novi Glas izlazi svake dva misece</p> <p>Ako se kanite pretplatiti pošaljite ovu narudžbenicu ili uplatite cijenu abonementa pomoću priložene uplatnice</p>	<p>Naručujem jednoljetni abonement Novoga Glasa za cijenu od aš 100</p> <p>Ime.....</p> <p>Adresa.....</p> <p>.....</p> <p>Potpis.....</p>	<p> </p> <p>novi glas</p> <p>schwindg. 14/10 1040 wien/ beč</p>
--	--	--